

En kamp mod tiden, regeringen og de gamle strukturer

Af Julie Arnfred Bojesen

Klimakrisen kan kun løses ved en grad af internationalt samarbejde og nytænkning, der kræver total omlægning af vores samfund og vores verdensforståelse, mener den brasilianske klimaaktivist Cassia Moraes. Og vi lever allerede på lånt tid.

”Undskyld, her er måske lidt baggrundsstøj, men jeg håber, du kan høre mig. Jeg har lige været i et andet interview efter at have været ude at kigge på lejligheder her i Lissabon hele dagen,” siger Cassia Moraes over telefonen.

Hun er 30 år gammel og har viet sit liv til klimakampen – hvilket blandt andet har ført til, at hun er boligløs i Portugal, da interviewet finder sted kort inden jul. På grund af stadig farligere arbejdsforhold og det øgede pres mod aktivister i hjemlandet Brasilien

har Cassia Moraes længe ventet på en mulighed for at flytte til Europa, og da hun alligevel skulle flyve over Atlanterhavet for at deltage i COP25 i Madrid, slog hun to fluer med ét smæk og tog flyttelæsset med til Portugal.

Cassia Moraes’ utrættelige arbejde for at påvirke beslutningstagere og virksomheder til at handle for at bekæmpe klimakrisen startede, da hun som fjortenårig begyndte at interessere sig for menneskers aftryk på kloden.

”I løbet af studiet engagerede jeg mig på tværs af afdelinger og fagområder og fandt hurtigt ud af, at der den gang var ingen i Brasilien, der talte om klimaforandringerne. Mens jeg studerede stateres ageren, politikker og udvikling, økonomiske interesser og magt, forstod jeg, at der er ét overordnet problem i verden, som knytter sig til internationale forhold, og det er klimaet,”

Julie Arnfred Bojesen (f. 1991) er sekretariatsleder hos Det Udenrigspolitiske Selskab og redaktionssekretær for Udenrigs. Hun har en bachelor i statskundskab fra Aarhus Universitet og MA i Communication for Development fra Malmö Universitet. Hun er OSCE-valgobservatør, bestyrelsesmedlem i Humanity in Action Danmark og frivillig chefredaktør på Magasinet rØST.

forklarer hun, alt imens, at atomtrusler, Den Kolde Krig, Første og Anden Verdenskrig blev anset for at være nøgleproblematikkerne i hele fagfeltet.

Cassia Moraes startede et forskningsprojekt om klimaproblematikken i 2006 – det samme år, som Al Gore offentliggjorde dokumentarfilmen *An in-*

Klimaforandringer kan omvælte samfundene, som de er nu - og vi arbejder inden for en stadig mindre tidsramme.

convenient truth, der rystede verden og endelig fik klimaforandringer på den politiske dagsorden. Hendes opfattelse af klimaproblematikken bygger på et holistisk verdensbillede og udfordrer den gængse og rigide forståelse af vores samfundsordener.

”Lokale miljøudfordringer, for eksempel forurening af floder, kan løses på regionalt eller nationalt niveau, mens klimaforandringer kun kan løses i tæt internationalt samarbejde. Hvis Danmark for eksempel bliver klimaneutralt næste år, men de andre lande i regionen ikke gør, bliver problemet ikke afhjulpet. Jeg tror, klimaforandringer vil vende op og ned på vores samfund som der er nu, som de er nu – og vi arbejder inden for en stadig mindre tidsramme. Grunden til, at jeg har valgt at dedikere mit liv til århundredets største udfordring: klimakrisen, er at forandringerne vil komme til at ændre måden, vi lever på, hurtigere end vi tror. Alle andre dagsordener, som menneskerettigheder, ligestilling og ulighed, bliver undermineret af klimaforandringerne.”

De unges kald

Derfor skal der gøres noget, og helle-re i går end i dag, mener Cassia Moraes, der i 2018, som en del af bølgen af ungdomsaktivisme, der nu skyller over verden, stiftede organisationen Youth Climate Leaders. Målet er at give unge mennesker, som ønsker sig en karriere inden for klima, mulighed for at få et professionelt liv, der bidrager til løsningen på klodens problemer.

”Der er så mange, der gerne vil bidrage og arbejde med klimaproblematikken, men de ved ikke, hvor de skal starte. Youth Climate Leaders blev stiftet netop baseret på min oplevelse af at være ung og ville bruge mine evner på den grønne dagsorden. Mit mål er at gøre vejen kortere til at kunne arbejde professionelt indenfor dette felt, og derfor træner vi en række unge, driftige mennesker fra hele kloden og sætter dem i kontakt med de rigtige arbejdsgivere, organisationer og virksomheder,” fortæller hun.

Det ambitiøse projekt bærer frugt som et resultat af en masse hårdt arbejde. Efter kun to år har Youth Climate Leaders afholdt en række træningskurser for unge, deltaget i internationale klimatopmøder, og har et aktivt netværk af unge, som omfatter over 50 forskellige nationaliteter og en bred vifte af forskellige kompetencer – jurister, økonomer, kokke, ingeniører, journalister, for at nævne nogle. Målet er at nå en million unge mennesker verden over i 2030, fordi en global indsats er nødvendig for at løse den globale klimakrise.

Når det er de unge, der er fokus på, er det, fordi det er de unge, der skal bæ-

re byrden fra tidligere generationer. Og der er et tydeligt generationsskel – hvilket også har vist sig i den globale bevægelse Fridays for Future, som Greta Thunberg startede, hvor børn helt ned

De yngre, som engagerer sig, er bedre til at tilpasse deres livstil til det, de kæmper for, og efterleve egne principper.

i folkeskolealderen føler sig nødt til at råbe op, fordi de voksne ikke gør noget.

”Vi ser det tydeligt i det arbejde, vi laver. Der sidder altid ældre folk på topposterne i de store organisationer. De yngre, som engagerer sig, er bedre til at tilpasse deres livstil til det, de kæmper for, og efterleve egne principper. De ældre tager i høj grad de vigtige poster, de deltager i møder, forhandlinger og diskussioner, men de har større tilbøjelighed til at tage hjem og fortsætte deres eget liv, som de altid har gjort,” siger Cassia Moraes, og henviser til at mange unge vælger at reducere deres forbrug, leve mere minimalistisk og at ikke få børn.

Forfulgt af ideologiske grunde

Det er ikke nemt at være klimafor-kæmper i Brasilien, som i forvejen har en historie med forfølgelse af aktivister. For blot to år siden blev menneskerettighedsforkæmperen Marielle Franco fundet død, angiveligt myrdet på vegne af regeringen.

”Det er svært at arbejde i Brasilien nu. Den politiske situation har forandret sig voldsomt de sidste par år. Vores nuværende miljøminister kommer fra landbrugsindustrien og ville lukke miljøministeriet. Selvom den tidligere ikke var proaktiv, ser vi nu en regering,

der rent faktisk modarbejder klimaet – med situationen i Amazonas som en *worst case*,” forklarer Cassia Moraes med henvisning til afskovningen af regnskoven, som dækker 60 procent af landet, og efterårets skovbrande, hvor Bolsonaro ikke blot undlod at bekæmpe flammehavet, men endda nægtede lande som Frankrig

at bistå med brandslukningen med anklager om imperialismen.

Personer som Cassia Moraes, er ikke velanset hos præsident Jair Bolsonaro. Hun kom selv i i ung alder med i Det Brasilianske Klimaråd, har udarbejdet klimarapporter til regeringen og rådgivet indenfor klimapolitik på nationalt og regionalt niveau, mødes med verdensledere som Barack Obama og António Guterres, og råber nu op om skadelig politik til COP-møder og C40. Og så er hun endda er kvinde.

”Det er svært for os at arbejde politisk på stats- og regionsniveau, når den nationale regering modarbejder os. Vi, der arbejder med at kæmpe for klimaet, oplever, at vi er udsat for et øget truselsniveau under den nuværende regering. For nyligt er tre ledere fra grupper af oprindelige folk slået ihjel, og politiet obstruerer vores arbejde. Selv under skovbrandene har mange af de brandmænd, som kæmper mod flammerne i Amazonas, fået husarrest og deres pas konfiskeret og er dermed fuldstændig fastlåst, selvom deres familier var i fare og lider under brandene,” fortæller Cassia, og lægger vægt på, at det er de i forvejen marginaliserede – folk i fattige områder, farvede og oprindelige folk, som lider mest under regimet.

Klimaproblematikken fylder heller ikke meget i den offentlige debat i Brasilien.

”Som udviklingsland er der en masse andre problemstillinger, som fylder

Det er, som om vi har et fælles kreditkort med de gamle, og når vi så er blevet voksne, er der kun enorm gæld tilbage til os.

hos folk. Økonomien er svag, meget svagere end i Europa, så man er meget afhængig af familien for at klare sig; der er problemer med vold, fattigdom og korruption, arbejdsløshed.”

”Diskursen hos landets lederne gør klimamodstanderne mere selvsikre, og den fyrer op under hadet og frustrationen, der ligger i befolkningen. Vi ser en miljøminister uden kendskab til eller interesse for området, som holder møder med mennesker, som er ansvarlige for mord, trafficking og korruption. Det sender et tydeligt signal til folk,” siger hun.

Denne modstand, både på politisk og folkeligt niveau, er ifølge Cassia Moraes en ideologisk kamp, og ikke et spørgsmål om (offentlig) økonomi.

”Her er en masse vrede og had, som kanaliseres gennem vold og undertrykkelse. Hadet rettes mod det ’politiske korrekte’, fordi det udfordrer status quo og vidner om forandring. De kan ikke lide det, så selv noget så uskyldigt som at være vegetar ses som en trussel og skal slå ned. Folk har altid været forfulgt i Brasilien, og nu er det blevet værre. Dit liv er i fare, hvis du engagerer dig i klimaet.”

Det ideologiske i modviljen mod forandring trumfer tydeligvis andre

argumenter for at imødekomme den, for, som Cassia Moraes påpeger, er forandringen der allerede. Og det får enorme konsekvenser for hele landets sammenhængskraft og økonomi, når klimaforandringerne ændrer folks levegrundlag.

”Forskning viser, at vi kunne få større økonomisk gevinst ved at beskytte regnskoven end ved at lade den fælde og brænde. Men de, som sidder på magten kommer i høj grad fra den store landbrugsindustri og er kriminelle – de udnytter muligheden med den politiske velvilje under Jair Bolsonaro til at beslaglægge jorden i Amazonas for at udnytte den. Indtægterne herfra omfordeles ikke, så folk i Brasilien får intet ud af det. Samtidig mister deres levebrød og ressourcer.

Diversitet i repræsentationen

Klimaudfordringerne afdækker ikke kun ulighed og brud på menneskerettighederne, men også diskrimination.

”I Brasilien – og globalt – ser vi, at hvide, privilegerede mennesker ikke tager hensyn til oprindelige folk og marginaliserede grupper. Det gælder både for de grupper, som er ligeglade med klimaet, men også når der etableres grønne løsninger, som får store konsekvenser lokalt. Løsningen er, at vi skal ud af vores boble – det lyder oplagt, men vi skal huske på inkludere folk fra de berørte regioner, når der tages beslutninger.”

Vanuatus præsident illustrerede problemstillingen godt, da han efter et klimatopmøde trådte frem og sagde ”vi betyder tydeligvis ingenting”, fordi

hans kolleger ikke udviste nogen vilje til handling for at forhindre, at landet synker i havet.

”Vi er alle sammen mennesker, og dette angår hele menneskeheden. Det betyder intet, om du sejler på første klasse, når skibet går ned,” siger Cassia Moraes.

De unge vil ikke vente 10 år på at få magten, fordi så meget tid har de ikke.

Behov for total omvæltning

Det er et komplekst billede, Cassia Moraes tegner af det, der skal forandres for at finde en løsning: Demokrati, menneskerettigheder, undertrykkelse, ligestilling, økonomiske, politiske og sociale strukturer – ikke ting, der ændres i en håndvending.

”Dette er en tid for opbrud og omvæltning; Samfundet, som vi kender det, er i forandring hurtigere, end vores strukturer er klar til. Demokratiet virker ikke, det økonomiske system er ikke holdbart, teknologisk disruption ændrer vores måder at leve på, og virkningerne gør sig gældende allerede. Der er behov for et totalt paradigmeskifte på tværs af sfærer, områder og opfattelser – også i det globale politiske system. Udfordringen er, at de privilegerede er bange for forandring,” slår hun fast, og forlanger et opgør med det kapitalistiske system, der dyrker ulighed, for at give plads til for eksempel en bredere deleøkonomi.

”Kapitalismen er et ’fiktivt rumt’, som er solgt på en antagelse om, at fremtiden er bedre end fortiden. Vi er

den første generation, som ikke har det bedre end forældrene. Det er, som om vi har et fælles kreditkort med de gamle, og når vi så er voksne, er der kun et enormt overtræk tilbage til os.”

Et nyt politisk system skal bygges på et solidt globalt samarbejde, baseret på multikulturalisme og multilateralisme, hvor alle arbejder sammen og har ligeværd, også på tværs af køn. Hvis der ikke gøres noget, mener Cassia Moraes, at én af de alvorlige sociale tendenser som reaktion på stigende ulighed og polarisering vil være en meget større udbredelse af nationalisme, som vi allerede ser i Vesten.

Tiden rinder ud

Der sker heldigvis lidt, på trods af det dystre billede, der tegnes af verdenssituationen: For ti år siden var der ikke Fridays for Futures, og de unge har en stærkere stemme end før. For at holde modet oppe, tænker Cassia Moraes i alternative fremtidsscenerier.

Hvis vi mislykkes med at beskytte folk og med at forhindre irreversibel ødelæggelse, er vi stadig på den rigtige side af historien, og vi prøvede.

”Vi må håbe, at vi går en fremtid i møde, hvor vi i fællesskab vil løfte byrden med at prøve at reparere skaderne over hele kloden med mere samarbejde og mindre hierarki. Vi må tænke i nye paradigmer for samarbejde, anvende teknologi på nye måder, teste for eksempel borgerløn. Derudover vil det i fremtiden ikke give mening at tale om nationalstater – dagens unge er så globaliserede, at de føler sig forbundet på

tværs af politisk definerede grænser,” siger Cassia Moraes.

”Det store problem er, at vi ikke har 10-15 år. Vi er den første generation uden håb. Den eneste grund til, at jeg altid fortsætter med at kæmpe, er, at dette er den mest presserende udfordring, vi på nogen måde står overfor. De unge vil ikke vente 10 år på at få magten, fordi så meget tid har de ikke.

Og selvom vi fejler, vil det være vores sejr. Hvis vi mislykkes med at beskytte folk og med at forhindre irreversibel ødelæggelse, er vi stadig på den rigtige side af historien, og vi prøvede. Men vi har rigtig meget arbejde foran os,” siger Cassia Moraes.

○○○